TÓTH KRISZTINA

MI LEGYEN

Mi legyen kérdezem ezzel a sok CD-vel itt sorakoznak dobozban
ezek szóltak amikor szeretkeztünk főztünk utaztunk mi legyen
üres tokok borítók összekarcolt korongok címek hol van
az a sokévnyi dallam ki játssza őket újra egyszer le nekem

Mi legyen a tollakkal ezek is megmaradtak de nem írnak
halott tokok nem vesz senki beléjük áttetsző csőbetétet
szótárak állnak oszlopokban tele átlapozott szavakkal
valahol megrohadnak penészednek vagy majd elégnek

Mi legyen szavakkal senkinek sem kellenek nézd mennyi szótár
mi legyen a fényképekkel a fiókokban felcímkézett dobozokban
sok száz korábbi arc egymást bámulja én voltam ez te voltál
emlékszem minden ruhára pillanatra lépcsőházra elmúlt hol van

Mi legyen kulcsokkal kérdezem hol vannak már a zárak
kidőlt kapuk ajtók előszobák mész körbe nincs az időn bejárat
füzérnyi zörgő kulcs ami semmit se nyit semmit se zár be
ott csak felmagzott akácos van hiába keresnéd azt a házat

Mi legyen a negatívokkal böngésszük őket a fénybe tartva
szellemek integetnek futnak kirándulnak mozognak rajtuk
szalagon fehér álomlények egyszer előhívja-e bennünk
valaki még sápadt sötétbe tekeredett hallgatag gyerekarcunk

Mi legyen a diákkal útikönyvekkel az összehajtogatott térképekkel
megtett utak lila ereivel az áttetsző vékonyodó emberi bőr alatt
mi legyen az eltévedő bolyongó felejtő szakadozó testtel
mi legyen mondd mindazzal ami végül mégiscsak itt marad

hová tegyük hol kell tárolni őrizni félretenni mégse múljon
rajtunk hogy nem marad nyom megválni mondd miféle trükkel
lehet a testtől kiürült átlátszó tollbetéttől már lélek
ha végleg elfogyott akkor majd mi legyen az életünkkel

HÁY JÁNOS

RÉGI HŐSÖK, RÉGI ÁLMOK

Nem lett más,
csak egy olyan világ,
amit senki nem várt.
Ideálltunk, odaálltunk,
a végén mindenki ráunt,
a legjobb, ha az van, ami van,
nem zavar meg senkit a változás.

Nem lett más,
hatvanas évek,
hetvenes évek,
hősök és szégyenletes árulás,
lehet majd, lehet majd,
de nem lett más az élet.

A no war egy
tetovált var lett a szíven,
és nem maradt közösség,
csak a tolakodó önös én,
aki elfogad mindent,
ha neki megéri,
azt mondják, a százat
is megéri, ha marad
ezen a szinten, és nem
mérgezi halálra a testet.

Hamis láz a lázongás,
hisz a lázongó is
része a rendszernek,
benne van mindenben,
az ellenállás reklámfelület,
rajta keresztül fülelek,
én az ellenállás
divatjáért felelek.

Ne légy lázadó,
és ne légy lázas,
mert a láz csak tovább
növeli az üvegházhatást,
holott már mindenki
tudja, energiatakarékos
háztartási gépekkel
csökkenthetjük
a jövő kockázatát
és növelhetjük a fogyasztást.
Cseréljük ki a régit,
vegyük meg az újat,
morálisan helyes
cselekedetbe bújtat
a tőke minden vásárlást.

Hol vagytok jót akarók,
hol vagytok régi hősök,
nevetünk rajtatok, hogy ti
voltatok azok az ősök,
akikkel kérkedik a jelen,
holott már írmagotok sincs jelen.
Jaj annak, aki igen,
és jaj annak, aki nem,
jaj annak, akinek jaj,
jaj a nincs, és jaj a van.
Kispénzű vásárló!
Jelen!
Nagypénzű vásárló!
Jelen!
Jaj másnak és jaj nekem,
meleg homokba
dugom a fejem.

WIRTH IMRE

HUSZONÖT ÉVESEN

semmi
más, csak a szerelem, állok
a szülőszoba előtti
folyosón. Elküldenek. És
én hazaballagok éjjel,
keresztül Óbudán. Nyílik
egy ablak, kinéz Aquincum
zenetanára, a barbár
sötétben énekel. Mindig
kitárja a csöndet, mikor
gyerek születik, a Dunán
kavicsot szitál valaki.
Ő tudja, hogy Orfeusz, ha
tízet kacsázik, megmenti
a lényeget. Alvilágból
a nőt, akit szeret. Mennyit
hibázik, hány tíz halál. De
most az ablakból valami
más zeng a lakótelep
ájult, száraz, forró nyarán,
énekel a múlt, csecsemő
sír fel. A Margit-kórházban
egy percnyi álom, ennyi jár,
eltakarom a fény elől
az újszülött szemét, nyissa
fel, nézzen végre rám, vegyen
levegőt, és énekelje
át a hajnalt, egy fiú,
akvadukt csobogásában,
Eurüdikét életre
sirató emlékezetben.

SOSEM FOGLALKOZTAM

a kor
mágiájával, se húsz-, se
hatvanévesen – sohasem
tudtam, élni mit jelent. Vagy
szeretni. Próbálkoztam a
szavak közti egyensúllyal,
mintha a megváltás kínja
így kisakkozható lenne
versben. Egy szó kirántja
a rákot a májból, betűt
szül nyögve szerelmed. Majd
mondatokba fekszel, s erdőt
ölelsz át, egy szinekdochét.
Szövegtested holt nyelvtanát
felejtik vigasztalásul.

MEGHALNI MEGYEK HAZA…

Nem
értem, miért ez jutott eszembe
délután négykor, pénteken.
Tétovázva mentem át a kerten,
mint mindig, amikor nem a
Ferenczy utcát részesítem
lomha előnyben. De miért
is kezdtem írni ezt? A tétova
szóért. Petőfi néz
a Károlyi-kertben át, oda.
Legyint a nyeszlett alak: kár
mindenért, kardom sosem suhan
már kék egekbe. Batár
az éj, visz a semmibe, hogy zúg a
bogár, potroha fénylik, mint
negyvennyolc csillaga. De én
meghalni megyek haza. Kint
ragyog a maradék, néma nyelvén
beszél a HÉV, kattog a sín,
a Duna, összehúzott partok közt,
fecsegni kezd.
Álmában dinnyemagokat köpköd
szanaszét.

KISS LÁSZLÓ

OLVASÓK ÉS OLVASOTTAK

Kosztolányi Dezső

A szobámban olvastam, amikor ott termett Kosztolányi Dezső. A betűk, mint az ebéd utáni olvasgatáskor megszokott, épp halványodni kezdtek a papíron, fura kacskaringókat vetve a könyvben láthatótól eltérő formákat öltöttek, és különös, távolról jövő hangok is megcsapták fülemet, ami egyértelmű jele volt annak, hogy eltelve az ebédre fogyasztott étellel, szervezetem pihenni készül. Kosztolányi Dezső minden előzmény nélkül jelent meg, egyszer csak arra lettem figyelmes, hogy tőlem kissé jobbra, idebent ül. Arcát profilból láttam, úgy festett, mint Major Henrik karikatúráján,

de a sietve odavetett vonalak helyett sötét öltönyös hús-vér figura foglalta el helyét a fotelban. Láthatóan várt valamire. Nyilván arra, amire magam is azonnal késznek mutatkoztam, hogy számomra kedves műveinek keletkezési körülményeiről kérdezzem, munkamódszeréről faggassam, legvégső esetben – bocsánatos bűn – a róla írott tanulmányaim értékelésére kérjem. Furcsamód nem éreztem megrendülést, nem jöttem zavarba, ellenkezőleg, szempillantás alatt felismertem, milyen kivételes szerencse ért, de azt kellett tapasztalnom, hogy bármennyire is szeretném, nem tudom megfogalmazni a kérdéseimet. A második nekifutás sem járt eredménnyel. Ugyanekkor Kosztolányi Dezső alakja kissé elmosódott, noha maga Kosztolányi Dezső ugyanolyan bizonyossággal ült a helyén. Címek villantak föl előttem, *Édes Anna*, *Esti Kornél*, számos tárca, rövid novella, de csak mintha valamilyen kaleidoszkópot forgatnék a szemem előtt. Kosztolányi Dezső moccanatlan maradt, továbbra sem pillantott rám, mégis egész lényével biztatott. Millió kérdésem és ötletem volt, s ha akad a közelemben jegyzetfüzet, nyomban érte kapok. Ehelyett azonban az ölemben tartott könyvből észrevétlen gyorsasággal kitáncoltak a betűk, s mire elnézést kérhettem volna Kosztolányi Dezsőtől, hogy életem nagy lehetőségével – amely az ő élete nagy lehetősége is lehetett – képtelen vagyok élni, a pamlagon ülve elnyomott az álom.

Mátyás király és a gyomorbajos püspök (széljegyzet egy meséhez)

Egy püspök panaszkodott Mátyás királynak, hogy nincsen étvágya, nem bír enni.

– Segítek én azon, ha akarja – mondta a király –, kigyógyítom!

A püspök beleegyezett. Mátyás király elvitte oda, ahol a szegény emberek kubikoltak. Adott neki egy talicskát, szerszámot, és azt mondta, hogy csak kubikoljon a többi emberrel, majd visszajön ő akkor, mikor megjön az étvágya.

Otthagyta Mátyás király egy hónapig. Mikor aztán elment hozzá, kérdezte:

– Van-e étvágya?

– Az étvágyam megjött, csak az a baj, nincs mit enni!

A király visszaadta a hivatalát, aztán a püspök sem panaszkodott többé, hogy nincs étvágya.

A szegény embereket meg ugyanúgy le se szarta senki.

A pálya csúcsa

Ünnepelték az írót. Pályatársai, kollégái, barátai heteken át méltatták életművét, és meleg hangon üdvözölték születésnapján, mely oly kerek volt, hogy kerekebb nem is lehetett volna. Az író, aki oly nagy volt, hogy nagyobb nem is lehetett volna, szelíd alázattal tűrte a lelkendező tolakodást. Mondataira gondolt, a sok millió karakterre – egyre táguló univerzumának megannyi bolygójára –, amelyet az évtizedek során gépbe vitt. Ezek szerint mégiscsak volt értelme a lankadatlan, sokszor hasztalannak látszó erőfeszítésnek. Megérte. Írtam egy-két fontos dolgot, nyilatkozta. Ám meg volt róla győződve, hogy számtalan fontos dolgot írt. És a java még csak ezután következik.

De szélütés következett, amely leverte a lábáról, s csakhamar elvitte az írót.

Hogy tehette ezt vele a Mindenható, sápítoztak pályatársai, kollégái, barátai. Micsoda balszerencse! És épp a pálya csúcsán!

Micsoda szerencse, mondogatták mások. Ennél jobbat nem is tehetett volna vele a Mindenható.

Az interjú

Az egyik irodalmi lapnál történt az eset, már meg nem mondom, melyiknél. Karácsonyi interjút készítettek a neves tudóssal, akinek tanulmányai új fejezeteket nyitottak az irodalomelméleti kutatásban, és akinek karizmatikus alakja köré jeles eredményeket felmutató értelmezői iskola szerveződött. Tanítványai rajongtak érte, tisztelői lelkesen olvasták, ellenségei ugyancsak lelkesen, tiszta szívükből utálták.

A nyugdíjazás előtt álló professzor közismert volt színes egyetemi előadásairól, szellemes replikáiról, lenyűgöző asszociációiról. Élményszámba ment vele a beszélgetés.

A lap ifjú szerkesztője – maga is doktorandusz – felkészülten ült le beszélgetni egykori tanárával, kérdései egytől egyig a nagyra becsült életmű beható ismeretéről árulkodtak.

Első kérdésére, miszerint a Tanár Úr újabb kutatásai megkérdőjelezik, avagy árnyalják-e bármilyen módon a struktúraelméleti irányzatok alkalmazhatóságával kapcsolatban eddig elért eredményeit, a tudós azt felelte:

„Pál, Kata, Péter, jó reggelt, már odakünn a nap felkelt."

A szerkesztő ezután arról érdeklődött, hogy a Professzor Úr szerint van-e még létjogosultsága a hermeneutikának, avagy a biografikus, netán autofikciós olvasatok reneszánsza várható a közeli jövőben. A tanár úr válasza így szólt:

„Kukurikú, török császár, add vissza a gyémánt félkrajcáromat!"

A harmadik kérdésre, amely a honi tudósképzés aggályos elitizmusának lehetséges okait firtatta, a következő válasz érkezett:

„Kismalac, kismalac, engedj be! Nem engedlek, lófaszt a seggedbe!"

Az interjú ezen a ponton véget ért, de a lap, amely hagyományosan oldalakra rúgó mélyinterjúkat közölt, ebben a formában is vállalta a közzétételét. A tanítványok rajongtak érte, a tisztelőkből az értetlenkedés hangjait csalta elő, az ellenségek pedig farkast kiáltottak, és a tudós, valamint a szerkesztőség felelősségre vonását követelték.

A főszerkesztő főszerkesztői jegyzetben írott válasza szerint, amely a következő lapszámban volt olvasható, a beszélgetés, terjedelme ellenére, mély. Nagyon mély.

Láttam repülni a költőt

Mindig szerettem volna tudni, mi jár egy költő fejében. Szerencsére a minap egy költő haladt előttem. A pályaudvar felől a belváros irányába tartott. Telefonját a fülére tapasztotta, amiből arra következtettem, hogy titokzatos költői életéről diskurál valakivel. Mivel szaporán lépdelt, nekem is igyekeznem kellett, ha nem akartam lemaradni. Valahol azt olvastam, ha egy költő verset ír, aznap, de lehet, hogy még napokkal később is, pár centivel a föld felett jár. Ez a költő bizonyosan végzett valami számára fontos munkával, talán élete versét írta meg hajnalban, időnként ugyanis szökkent egyet, hol egy buckán, hol egy fűcsomón, hol egy macskaköves szakaszon ugorva át. Igyekezetem siker koronázta, a közelébe tudtam férkőzni annyira, hogy tisztán halljam, amint azt mondja: a történetek arra valók, hogy újra

és újra elmeséljük őket. Azon tűnődtem, hogy a jelek szerint olyan költőre akadtam, aki regényeket is ír, amikor hangos csikorgás törte meg a reggeli csendet, és egy autó kivágódott jobb felől. A költő e pillanatban lépett le a járdáról az útra, egyenesen az újra felgyorsuló autó elé. Épp csak annyi időm maradt, hogy megtorpanjak. Az ütközés nyomán a költő, mintha valami különös légáramlat ragadta volna el, a magasba emelkedett, kétszer megpördült, és visszazuhanva hangos csattanással elterült a kövezeten. A telefon még sokáig imbolygott a levegőben. Aztán csak leesett az is.

Búcsúlevél

Ma van az ötvenhatodik születésnapom. A szakmában nem szeret senki. Akik szembedicsérnek, a hátam mögött nevetséges fércmunkáknak minősítik a szövegeimet. Facebook-bejegyzéseimre nem érkeznek lájkok. Ez idáig egyetlen antológiába se válogatták be az írásaimat. Meg akarok halni. Berger Mihály fülszövegíró.

MARKÓ BÉLA

HALANDÓSÁG

Aknay János: A Megváltó*, 2009,*
vászon, akril, 75,5 x 55 cm, magángyűjtemény

Így kell talán elképzelni a reggelt,
hogy önmagától elválik a nap,
hiszen amiből éppen kiszakadt,
vagy azt is mondhatnám, ahonnan felkelt,

ugyancsak ő volt, mert nélküle nincsen
az égvilágon semmi, csak sötét,
de megvilágítja anyja ölét,
és általa lesz a semmiből minden,

mint rég kihunyt szénből tűzláng megint,
ahogy fellobban, de még nem tekint
reánk, csak megkísérel végre formát

ölteni, s most történik meg vele,
amire vágyott már, egy fekete
öröklét helyett fényes halandóság.

FARKAS WELLMANN ÉVA

AMÍG A HINTA LENG

Egyszer sok lesz a sok kevés,
egymásba nyúló rétegek,
félút, kelletlen érvelés,
megtorpan, aztán egyre megy,

növekszik, halmokká dagad,
tegnap csöpp, ma már tételes
mindaz, mit hangod még tagad,
vállrándításra érdemes,

s látszólag mindegy, hogy mikor,
elérkezik a pillanat,
összeáll, mint kiforrt szigor,
döntéssé lesz egy sprint alatt,

vagy csak megérik, mint a meggy,
tavaszig lappangó vetés.
Szédülsz, amíg a hinta leng.
Egyszerre túl sok. Túl kevés.

HARAG ANITA

INTIM KAPCSOLAT

Lépcsővel is mehetne, ez most jut először eszébe. A lift előtt áll, megnyomta a kilencest, Mari azt mondja, lift D, behind you. A D lifthez lép, az A és a C sose jön, mindig a B-vel vagy a D-vel megy fel a kilencedikre. Lépcsővel nem is menni szoktak, nem így kell mondani, lifttel megy, a lépcsőn mit is csinál. Ő megy a lépcsőn. Lépcsőzik. Belép a liftbe, Mari kedves hangon köszönti, a nevét is kimondja, hibásan ejti. Megnézi a cipőjét a tükörben. Lesimítja az ingét, feljebb húzza az ingujjat, hogy ne lógjon rá az órájára, megigazítja a badge-et, hogy látsszon a neve és az arca. A badge-en lévő férfiarc bármelyik borostás férfi lehetne.

A hatodikon beszáll Mona Lisa, hi, mondja. Hello. Arrébb áll, pedig van elég hely a liftben, Mona Lisa a hátát a tükörnek támasztja, összekulcsolja a kezét maga előtt. Becsukja a szemét, hagyja, hogy nézze. Ezt játsszák. Nézi, és Mona Lisa úgy csinál,

mintha nem tudná. A Mona Lisa sokkal jobban illik hozzá, mint az igazi neve. A nő jobb cipőorrán koszfolt, a bal cipő okozhatta, amikor felszállt a buszra, és véletlenül rálépett a saját lábára, hogy kikerüljön valakit. A cipőjéről újra az arcára néz, még mindig csukva a szeme. Nem áll jól neki ez a zöld garbó, nincs hozzá nyaka. A keze viszont szép, ahogy összekulcsolja maga előtt, az óráján lassan lépeget a másodpercmutató. Még mindig a másodpercmutatót nézi. Egy, kettő, három, négy. A szeme csukva, vagyis nem, résnyire nyitva, azon a résen keresztül őt figyeli. Öt, hat, hét. Ninth floor. You have arrived. Mindketten a kilencedikre jöttek, de Mona Lisa jobbra indul el, ő balra. Nem mehetne jobbra, oda nem jó a badge, nem tud átmenni az ajtón.

Már a folyosóról látja Hamilton asztalán Hamilton könyökét. Az üvegablakon keresztül háztetőkre látni, egy-egy sor ablakra. Üres lakásnak tűnnek, a lakásokban sötét van, az ablak csukva. Biztos benne, hogy a cég bérelte ki ezeket a lakásokat, hogy idegenek ne lássanak be a kilencedikre, ne lássák Hamiltont és a másik két menedzsert. Az iroda eredetileg harmincfős volt itt is, de a leaverek után kiürült, és hárman maradtak. Most csak az egyik menedzsert látja, headset a fején, bólogat. Nem néz rá, nem tud neki biccenteni. Most már Hamilton vállát is látja, és Hamilton fél arcát. Neki is észre kellett őt vennie, de addig nem néz fel a gépből, amíg oda nem ér mellé. Hamilton másik arca, másik válla és könyöke. Status, kérdezi. They haven't sent it yet, válaszolja. Mi az, hogy még nem küldték el? Reggelre ígérték. Igen, de még nem küldték el. Beszéltél velük? Beszéltem, azt mondták, elküldik. Mikor mondták? Fél órája. És azóta beszéltél velük? Azt mondták, elküldik, de nem küldték, tehát beszélned kell velük. Azt mondták, nem segít, ha állandóan rájuk írok. Akkor beszélj velük. Nekünk most kell a 234g dokumentum, nem holnap, nem holnapután, ma. Most. Legkésőbb tizenegyre, menjél már, és beszéld meg velük.

Visszamegy a helyére, a negyediken hatan dolgoznak, ennyien maradtak az ötvenből. Leül a kollégájával szemben, ők ketten dolgoznak a kétszázas ügyeken. Coffee, kérdezi a kollégája. Angolul jó a humora, és kedves, minden mondata olyan, mint egy hátbaveregetés, magyarul unalmas, akkor hallotta utoljára magyarul beszélni, amikor betanította. Körbevezette az emeleten, megmutatta, hol van a nyomtató, elmagyarázta, mi az employee number, hogyan ismeri fel a nyomtató, a kávégép, a lift a badge alapján, ezért mindig legyen nála, különben nem tud kimenni az épületből, ráadásul a többieknek is tudniuk kell, hogy itt dolgozik, nem valami besurranó. A kollégája húsz perc után visszakérdezett, hogy is hívják, és amikor újra elmondta a nevét, azt válaszolta, nem tudtam, hogy te is magyar vagy, és magyarul kérdezte, merre van a vécé. Angolul válaszolt, az épületben csak angolul beszélhetnek, sok a külföldi kolléga, senkit nem lehet a származása és a nyelvtudása alapján kirekeszteni egyetlen beszélgetésből sem. It's a safe space for everyone, mondta.

Beszélnem kell velük, válaszolja a kollégájának. Valami újdonság, kérdezi a kollégája. Semmi. Új üzenetet küld a 234g dokumentum miatt. I would be really grateful if you can send the files to me as soon as possible, but no later than 11 am CET today, írja. Megjelöli a levelet piros felkiáltójellel. Az inboxába negyvenöt új levél jött tegnap este óta, ebből tizenkettőt már megválaszolt reggel, mielőtt felment Hamiltonhoz. Amíg felment és lejött, kilenc új levél érkezett. A legkorábbi e-mailhez teker, átfutja, nem olyan sürgős, narancsszínnel jelöli, a következő nem sürgős, a következő sürgős, azt pirossal. A pirosakat válaszolja meg először. Olvassa a neveket a bejövő üzeneteken. Nevek, akikkel még nem levelezett, de tudja, melyik országból írtak, nézi az aláírás alatti idézeteket: Well done is better than well said; You only live once, but if you do it right, once is enough. A task id-ről küldött e-maileket

nem szereti, pedig ezekből van a legtöbb, GM IT, SPA ITM, mintha egy géppel levelezne. Néhány névről nem tudja eldönteni, férfi vagy női. Hónapokon keresztül levelezett Januarral, egy egzotikus, indonéziai nővel, akiről kiderült, hogy férfi. Kávé, kérdezi fél óra múlva a kollégája. Pillanat. Az órára néz, 10:23, a másodpercmutató jut eszébe, ahogy Mona Lisa óráján lépeget. A hatodikon dolgozik, ül a helyén abban a ronda, zöld garbóban, nem is a garbó ronda, hanem a nő ronda a garbóban, a másodpercmutató lépeget, kerek óra, mint a nőknek általában, vékony aranypántos, középkategóriás, magának biztosan nem ilyen órát választott volna, nem illik hozzá, valakitől kapta, aki azt hiszi, ismeri, ő pedig hordja, mert el akarja hitetni azzal a másikkal, hogy tényleg ismeri. Hét éve kérdezett Mona Lisától valamit a liftben magyarul. Már nem emlékszik, mi volt az, talán megkérdezte, ő is a kilencedikre megy-e, Mona Lisa pedig angolul válaszolt, lekezelően, sértetten, és elfordította a fejét. Angolul beképzelt, gonosz nő. Pedig magyar ő is, az ő nevét is hibásan ejti Mari. Nem emlékszik, ki nevezte el Marinak a liftet, ő már úgy jött ide, hogy Marinak szólították, és ezt mindenkinek átadta a betanításkor.

Kávé, kérdezi a kollégája. Kávé, válaszolja. Megfogják az egyforma, fekete bögréjüket, és a konyhába mennek. A konyhában felgyullad a villany, kint ködös, szürke az idő, a szomszédos épületeken kívül nem látni mást. A kollégája a kávégéphez megy, ő vizet tölt a vízautomatából. Kiválasztják, melyik kávé legyen, most a pörkölt mogyorósat, reggel a sütőtökös fahéjasból ittak. A sütőtökös fahéjasat tegnap hozták, minden hónapban új ízt hoznak, amiről kör-e-mailt is kapnak, ahogy a környezetbarát papírról a vécében és az energiatakarékos hűtőről. Flora Yang visszajönne szülési szabadságról, mondja a kollégája. Nekem írogat. Úgyse veszik vissza, válaszolja. Mondtam neki. Freeze van. Tudja, de azt hajtogatja, hogy mégiscsak szülési szabadságon volt, vissza kell venniük. Nem fogják, felejtse el. Én tudom. De most mit mondasz neki? Kedves lány. Ráadásul jól dolgozott. Nem számít, válaszolja. Plusz már anyuka. Mit mondasz egy anyukának, kérdezi a kollégája. Mondja meg neki a Hamilton, ő a menedzser. Ezt is megírtam neki. Azt mondta, tudja, hogy rengeteg a leaver. És hogy valamelyikük helyére… Esélytelen. Mikor volt utoljára felvétel? A kollégája kávét önt a bögréjébe, aztán a sajátjába. A forró kávétól a bögre oldalán megjelenik a cég logója. Szerinted még mennyi idő, kérdezi a kollégája. Most már nem sok. Jó, de a múlt hónapban is azt hittük. Az biztos, hogy kevesebb idő, mint múlt hónapban. Na kösz. Szerinted meddig lehet ezt húzni? Tizenöt ember munkáját csináljuk, azért ezt már tényleg nem lehet. Leülünk? Vissza kell mennem, e-mailt várok. Az asztalukhoz mennek, a másik négy ember követi őket a tekintetükkel, ahogy a konyhától az asztalukhoz sétálnak, és leülnek a székekre. Megnézi az e-mailjeit, még mindig nem küldték el a 234g aktát. Kikeresi az irodájuk telefonszámát, kicsöng, senki nem veszi fel.

You have arrived, mondja Mari, és kinyílik a liftajtó a kilencediken. Hamilton nem ül az asztalánál, nézi az üres széket, a laptopja itt van, a headset is, a széken egy hosszú, barna hajszál, ezt nem érti, Hamiltonnak rövid, szőke haja van, és a szinten sincs senkinek ilyen hosszú, barna haja. Talán a feleségéé, a felesége hajszála a kabátjára tapadt reggel, de nem tudja elképzelni, hogy öleléssel köszönnének el, a hajszál inkább a felesége kabátjáról tapadt Hamilton kabátjára a fogason. Zavarba jön, mintha meghívták volna a főnöke lakására, ahol megismeri az egész családját, Hamilton hirtelen férj, apa, akinek két lánya van, valamelyik lányé is lehet a hajszál, leültetik az asztalhoz, és megkérdezik, mit iszik. Még mindig semmi, kérdezi Hamilton, ahogy megjelenik mögötte kávéval a kezében, és leül a székre. Sütőtökös kávé. Pedig hívtam őket, de már fel sem veszik. Írok nekik én, küldd el az utolsó e-mailt.

Valami, bármi, kérdezi a kollégája. Csak az ügyről beszéltünk. A kollégája vár, hátha mond még valamit, de ő beírja a laptop jelszavát, amíg felment, tizenkét új e-mail jött. Nem bírja a kollégája tekintetét, az az állandó kérdés az arcán, amikor lejön Hamiltontól. Az egér mellett valami piros folt, a múlt héten paradicsomlevest ebédelt. Mostanában kényszerítenie kell magát, hogy észrevegyen dolgokat. Már nem mennek ki a konyhába enni, ilyenkor válaszolják meg a narancs- vagy jelöletlen e-maileket. A kollégája megint a hitelről beszélt, valamit a milliókról, hogy duplaannyit kell visszafizetniük, érti-e, duplaannyit. Megszólalt a riasztó, felkapták a laptopjukat, az ebédet otthagyták az asztaluknál, és levonultak a lépcsőn, ki az épület elé. A kollégájával továbbra is angolul beszélgettek, ők és mindenki más is körülöttük, felismerte a magyar angolt. Hivatalosan elhagyták az épületet, itt már nem lenne kötelező angolul beszélni. Vagy az épülettől számított ötven méter még a cég területének számít? A kollégája az egyik ügyről mondott valamit, ő pedig intett, az épületen kívül nem beszélhetnek erről. Talán ezt is figyelik, nem csak azt, milyen gyorsan ürül ki az épület. Hamilton észre sem vette őket, egy padon ült a többi menedzserrel. Nekik biztos előre szóltak a riadóról. Másnap kapott egy emlékeztetőt, hogy csak a kijelölt helyen szabad étkezniük, vagyis a konyhában.

Észre se veszi, hogy ebédidő van. Háromszor hívta a másik irodát, egyszer sem vették fel. Hamilton e-mailjére sem válaszoltak. Megszokásból percenként frissíti az inboxát, pedig a piros leveleknek sem ért még a végére. A pohárért nyúl a laptopja mellett, a szájához emeli, de üres. A konyhába megy, vizet tölt az automatából, a közepesen hideget választja. Miközben iszik, az üres székeket és asztalokat nézi, az üvegablakok tiszták, ha közelebb menne, látná rajtuk az apró koszfoltokat. Három hónapja voltak itt az alpinisták, egész nap a levegőben lógtak egymás mellett, és röhögtek. A negyediken az összes nő, mind a négy egész nap kipirulva ült a laptopjánál, úgy csináltak, mintha nem néznék az alpinistákat, de valamilyen ürüggyel mindig az ablak felé néztek, ott egy légy, a szemközti épület erkélyén nézd, mit csinálnak, persze nem csináltak semmit, csak egy nő cigarettázott, mindjárt esni fog, a felhők milyen sötétek, és félig töltötték csak a bögréjüket, hogy kimehessenek a konyhába, nekitámaszkodhassanak a pultnak, és beszélgessenek, miközben a konyhaablakot pucolják a férfiak. Mona Lisa is nézhette az alpinistákat a hatodikon, és ők is nézték Mona Lisát. Elképzeli, hogy ő is alpinista, és kívülről néz befelé az irodába. Látja a hosszú, összetolt asztalokat, a sötét monitorokat, amik nem csatlakoznak laptopokhoz, az üres székeket és azt a pár embert szétszórtan a hatalmas open office-ban.

A teraszon öt asztal, közöttük leengedett napernyők, pedig egy asztalnál elférne az egész szint. A korláthoz sétál, lenéz az utcára. Egy lány vagy fiú kutyát sétáltat, egy szülő vagy óvónő bemegy az óvoda kapuján. Nem szaladgálnak az udvaron a gyerekek, elképzeli, hogy kicsi asztaloknál és kicsi székeknél ülnek, kis műanyag tányérokból esznek, és két falat után otthagyják az ételt. Így képzeli, hogy a gyerekek otthagyják az ételt, hogy az egyik azt mondja, nem szereti a finomfőzeléket, mert nem finom, és a többi utána mondja. Nem finom, nem finom, nem finom, skandálják a kicsi gyerekek a kicsi asztaloknál a kicsi székeken, és közben az öklükkel verik az asztalt. Az óvónők tehetetlenek.

Nézi a közeli épületeket, amik még látszanak a ködben. Olyan ablakot keres, ahol nincs függöny. Szeretne látni egy melegítőpulcsis nőt vagy egy mackónadrágos férfit. Pizsamás embereket kócos hajjal, papucsban vagy mezítláb. Fekvő embereket a kanapén, egy szál trikóban teregető nőt az erkélyen. Embereket badge nélkül, anélkül hogy pontosan tudná, hol dolgoznak, milyen a munkanapjuk, milyen kávét ittak reggel, mindenki azt a rohadt

sütőtököset issza már második napja, az egész épületnek fahéjszaga van, még a vécében is fahéjasat hugyoznak. Hát itt vagy, mondja a kollégája, és kilép hozzá a teraszra. Már nem tudtam elképzelni, mi van. Odaáll mellé a korláthoz, mélyeket lélegzik. Én ezt már nem bírom. Nem csinálom meg, mondja a kollégája. Akkor kirúgnak, és annyi a végkielégítésnek. Engem már az se érdekel. Nem, nem, figyelj. Nem hiába bírtuk ki eddig. Hónapok óta ketten viszünk mindent, ugye? Megoldunk mindent, ugye? Eddig csak egy panasz jött, az is az USA-ból, az nem számít, ők állandóan panaszkodnak. Hamilton is tudja. Ha most kilépsz, hiába volt az egész, nem? De meddig még, mondd meg, meddig kell még ezt. Nem tudom. Talán ma végre leépítenek minket. Ne hitegess. Hamilton is ezt mondja. Jó, nem most, de már évek óta ez a téma. Tuti az van, amiről beszéltünk, mondja a kollégája. Hogy arra várnak, hogy felmondjunk, és ne kelljen kifizetniük. Nem akarnak ennyit fizetni. Le fognak építeni minket, nyugodj meg, mondja a kollégájának, aki meredten néz lefelé, mint aki ugrani készül, ő is lenéz, az óvónő vagy szülő most jön ki az óvodából, de nincs nála gyerek. Menjünk be, mondja, együnk valamit.

Magyarul kedvesnek képzeli Mona Lisát, empatikusnak, aki nevetne a viccein. Magyarul szinte vonzó. Senkinek nem mondaná el, hogy magyarul együtt vannak, amikor összefutnának a liftben, köszönnének, nem néznének egymásra, de mosolyognának. Reggel valamelyikük mindig korábban indulna, hogy ne lássák őket együtt megérkezni, délután pedig más-más időpontban mennének haza, és bevárnák a másikat a sarkon, ahova már nem lehet ellátni az épületből. A Workplace policyben egyértelműen benne van, hogy nem léphetnek intim viszonyba kollégákkal. Eszébe jut, hogy két éve kaptak egy kör-e-mailt a Department Assistanttól, automatikusan az other mappába akarta húzni, mint a többi hasonló levelet, új kávé, lehetőség nyelvtanulásra, új pozíciók, amikre senki nem akar jelentkezni, a főnök nagyon kedves, muszáj kedvesnek lennie, és látszólag rugalmasnak, hogy bevállalják a munkakört, aztán majd kiderül, hogy rengeteg a túlóra, amit sosem fizetnek ki, mert hivatalosan nem túlórázhatnak. Megakadt a szeme a két csatolt képen. Egy férfi és egy nő, mindkettőjüket ismerte, az ötödiken dolgoztak. A levélben felhívták a figyelmet az intim kapcsolatok munkahelyi veszélyeire, az intim kapcsolatok hatására a szakmai előmenetelben, és hogy az intim kapcsolatok negatívan befolyásolják a kollégákat.

Megáll a lift a hatodikon, de senki nem áll a lift előtt, pedig biztos benne, hogy a kilencest nyomta. Erre a részre, ahol a nő dolgozik, nem jó a badge, nem mehet oda. Nem egy need to go hely. Csak oda mehet, ahova muszáj mennie, csak azt tudhatja, amit muszáj tudnia. A nő sem jöhet az ő folyosójukra, nem muszáj odajönnie. Nincs miért odajönnie. You have arrived, ismétli Mari. Kiszáll, ez tényleg a hatodik, a folyosón nem lát senkit, közelebb lép az üvegajtóhoz, se a konyhában, se az asztaloknál nem ülnek, olyan a szint, mint egy üres lakás vagy mint egy képek és látogatók nélküli kiállítás egy haldokló cégről. Egyre kevésbé látni a ködtől a szomszédos épületeket. Megnyomja a kilencest, Lift D, floor nine, in front of you. Amikor visszaér a negyedikre, megcsapja a hűvös levegő, a nők magukra terítették a sáljukat vagy felvették a kabátjukat. Rajta kívül senki nem tudja kezelni a termosztátot. Kétszer megkoppintja a kijelzőjét, hosszan nyomja a bekapcsoló gombot, aztán beállítja újra a hőmérsékletet. Felveszi huszonhárom fokra.

Nem elég, hogy belefulladok a levelekbe, még ez is, mondja a kollégája. Mi az? Már harmadjára kérdeznek vissza olyasmire, ami benne van az eredeti levélben. Heteket várok a válaszukra, és amikor küldenek valamit, akkor is ilyen baromságot. Minden levélben küldd el nekik újra az ügy összefoglalását. Akkor nem tudnak visszakérdezni, mondja. A kollégája

nem válaszol, írja az e-mailt. Tíz perc múlva szólal meg újra. Összefoglaltam nekik az ügyet, és rátettem a főnököket. Velem nem basznak ki. Ezt tanácsoltam én is, válaszolja. Mi? Az előbb. Tényleg? Nem hallottam. A kollégája sokat beszél magában, eleinte magyarul, de már évek óta angolul, ilyenkor nem mindig tudja eldönteni, hogy hozzá beszél, vagy csak motyog. Hamilton ráír chaten, hihetetlen, most kapott out of office üzenetet. Elmentek szabadságra úgy, hogy nem küldték a 234g dokumentumot. Megbeszélik, hogy pontosan leírják, mire van szükségük, mikor küldték az első levelet, ők mit ígértek, mi volt a határidő, és mikor beszéltek velük utoljára, Hamilton pedig bevonja a felsőbb vezetést.

A négy nő a szintjükről mindenhova együtt jár. Ebéd után kávézni mennek, és kaparós sorsjegyet vesznek. Látszik, melyikük nyert aznap, mosolyogva ül vissza a székéhez, míg a többiek szomorúbbak, mint azokon a napokon, amikor egyikük se nyert. Beszélgetésfoszlányok jutnak el hozzá, mintha mindent tudnának a másikról. Számontartják, ki mit csinált a hétvégén, kinek kivel van otthon konfliktusa, tornázni is együtt járnak keddenként. A mögöttük lévő plexifalra a legrondább képeslapokból csináltak egy kollázst. Marokkó, Párizs, Oslo, Miami, Tokió, csillogó óriásmacska az Eiffel-toronynál, kötött sapkát viselő teve a gízai piramis tetején. Neki nem jut eszébe egyik barátjának a neve sem. Talán azért, mert olyan régen látta őket. Nem szólította meg, nem kiáltott utánuk, mert hátulról felismerte őket az utcán, és olyan gyorsan mentek, hogy nem bírta őket utolérni. Nem vitatkoztak össze valamin, hogy egymás nevét ismételgessék a mondatok elején vagy végén, hogy a másik figyeljen arra, amit mondanak. Nem futottak össze senkivel, akinek be kellett volna mutatni őket, nem volt fent a Facebookon hónapok óta, nem kereste ki őket a Messengeren. A legjobb barátjának d-vel kezdődik, olyan a neve, mint egy focizó kisfiú, mindig focizó kisfiú jut eszébe a legjobb barátja nevéről, aztán a kisfiú gólt rúg, és erről beugrik neki, hogy hívják.

Hamilton veszi a kabátját. Háromtól elérhető leszek, kitaláljuk, mit csináljunk, mondja neki. Együtt mennek lefelé, ő kiszáll a negyediken, Hamilton továbbmegy a garázsszintre. Elment, kérdezi a kollégája. El. Mi is menjünk, mondja a kollégája. Nem mindegy, honnan dolgozunk? Holnap úgyis péntek. Nekem holnap is be kell jönni, válaszolja. Minek? Hamilton, válaszolja, de elakad, nem tudja, mit hazudjon. Már a pénteket is? Ez nem normális, komolyan nem normális. Kibírom, válaszolja. Most már ki kell bírni. De te menj haza nyugodtan. Maradok, mondja a kollégája, és visszateszi a fülest. Az órájára néz, két óra húsz. Újabb e-mailt kap, hogy újítsa meg a badge-ét, mert jövő hónapban lejár. Részletes leírást talál az e-mailben, mire figyeljen, amikor elküldi a fényképet. Nem lehet sötét. Az arca középen legyen. Legyen világos a háttér, lehetőleg fehér. Szemből legyen, ne profilból. Ne oldalról jöjjön a fény, az arc mindkét oldala látsszon. Legyen felismerhető, a következő öt évben ezt a badge-et kell használnia. Ne viseljen kalapot. Ne viseljen napszemüveget. Ne mosolyogjon. Egyszínű pólóban legyen. A férfiak ingben, a nők blúzban. A nők ne viseljenek fülbevalót, rúzst is csak akkor, ha mindennap viselnek rúzst.

Amióta elment a másik DA is, senki nem csinál már fényképet a badge-hez. Régen felhívták a hetedikre, egy fehér fal elé állították, és a DA lefotózta. Nem mutatta meg neki, csak lefotózta, és pár hét múlva megkapta a badge-ét, amin alig volt felismerhető, de szemből volt, világos háttérrel, kalap nélkül, és egyértelműen nem mosolygott rajta. A hatodikról a nő mosolyog a badge-én, mintha mosolyogna, a Mona Lisa jutott róla eszébe, amikor először látta. Próbálta felismerni ezt az arcot a nőn, ezt a mosolyt, de ahhoz rá kellett volna néznie, hogy felismerhesse.

Megnézi a személyes inboxában az e-maileket, de nem jött levél a HR-től. Ellenőrzi az elküldött levelek között a jelentkezéseit. Az egyiktől már visszaírtak, hogy holnap mehet interjúra az ötödikre. A másik négyről még nem kapott visszajelzést. Újra elolvassa a munkakör leírását, nemzetközi kapcsolattartó, szerződések menedzselése, minimum nyolcéves tapasztalat, heti négy nap home office. Csak cégen belül hirdették meg az állást. Mennyi jelentkező lehet rá, öt-tíz ember? Beszélt pár szót a menedzserrel az interjú időpontja miatt, két hét múlva kezdenie kell, ha megkapja az állást. Már csak két hét.

Észrevetted, kérdezi a kollégája. Mit? Egyesével mennek fel. Kik? A kollégája a négy nő felé biccent. Egyesével mennek fel. Gondolod, hogy most… Különben miért mennének fel egyesével? Talán csak értékeléseket kapnak. Menj már, nincs is Q end. Én mondom, hogy most kapják meg a package-et. Figyelik a három nőt, nem beszélgetnek egymással, mindhárom a monitorját nézi. Beszélgetnének. Mi? Ha most kapják meg a package-et, beszélgetnének. Mert csak szóban lehet beszélgetni. Így nem, ír rá a kollégája a chaten. Akkor szerinted megkapják?, írja vissza. Nem tűnnek boldognak, válaszolja. Megszűnik a munkájuk. Én rohadt boldog lennék. Végre.

Elképzeli, hogy felmennek a kilencedikre, és a menedzserükkel beülnek egy tárgyalóba. A menedzserük elmondja, milyen jól dolgoztak, mindig pozitív értékeléseket kaptak a kollégáktól, az ügyfelektől, szeretnek velük dolgozni. Proaktívak, és megértik az ügyfelek igényeit. Mindig az ügyfeleket teszik első helyre, és nem félnek megosztani a tapasztalataikat a kollégákkal, segítik őket, ha szükségük van rá, szem előtt tartva a need to know elvét. A business irányelveinek megfelelően mindig odafigyelnek a kényes információkra, jól meg tudják ítélni, mi számít kényes információnak. Persze mindig vannak területek, amiket fejleszteni lehet, mindig van hova fejlődni, és az utóbbi években tudják, mennyit dolgoztak ezeken a területeken, és látható a fejlődés. A cég nagyon megbecsüli a munkájukat, de a cég is fejlődik, változik, és nyitottnak kell lenni a változásokra. Egyetlen dolog állandó, a változás. Itt a menedzser átnyújtja nekik a közös megegyezést, amiben leírják a package részleteit.

Nincs náluk papír, írja a kollégájának. Shit. Ha most lenne az elbocsátás, lenne náluk papír. Shit, shit, shit. Miért vigyorogsz, kérdezi a kollégája. Nem vigyorgok, válaszolja. Dehogynem, vigyorogsz. Nem válaszol, megnézi az e-mailjeit. A monitor órája három órát mutat, a karóráján már három óra kettő. Visszaállítja három órára. Amíg visszaállította, két új levél jött.

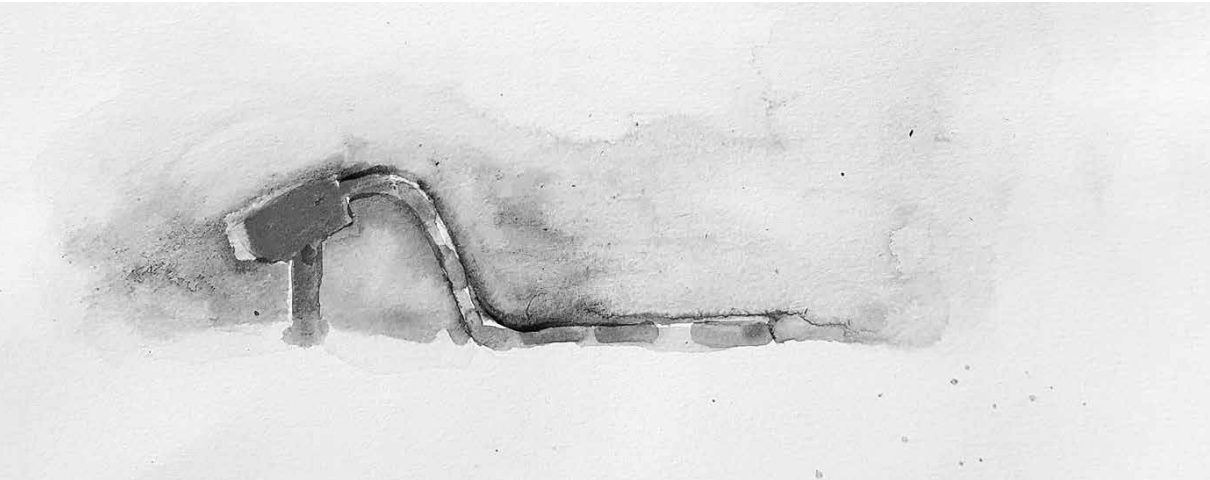

LÁZÁR KINGA

FARKASVAKSÁG

Tömött szekereken érkezzenek a férfiak, kezükben korhadt nyelű, életlen fejsze, hátukra szíjazott gyolcsban legyen nyers hús, kemény szélű kenyér. Az utasítás: az utat takarásban láttatni, majd megérkezni (hangosan, de nem közönségesen), lányt nemzeni, kezeket szorosan a combon tartani – de elmenni az első párnára csorgatott nyálfoltok előtt. Ami maradhat: hokedlik csendje, festett kendők, piszok a hosszú körmök alatt, felásott kert, vetőmagok. Az asszonyok ne sirassák ezeket a férfiakat, legyenek készenlétben, üljenek a kapu előtt vagy a konyhában. Távolról szagolják ki, hogy mikor változnak a szelek, az arcuk és a talpuk legyen kemény. A háló besötétítve, ételt ne főzzenek soha, innen ne látszódjon, hogy mikor esznek. Az állataik dión éljenek és mézen, mindig kövérek legyenek, a tekintetük sosem nyugodt.

Innen nem látszik más sem: vajazó kés, pirítós, paradicsom, olívaolaj, sekély tál sótartó gyanánt. Pohár víz éhgyomorra, fogmosás: rajtad gondolkodom meg a képeken, az asszonyokon, hogy mi legyen a gyolcsba csavarva, sózott vagy nyers hús, a konyhák és a háló szagán (hogy különböznek), meg azon, hogy az állatokat ki eteti meg. Amiről hallgatok, csak hazugság lehet (ezt mondom neked és másoknak), izzadok a beszivárgó fény alatt, és barátkozom a követelőzéssel. Maradnak az asszonyok, a férfiak, a szekerek és a szén.

A nőket a csont után kell elnevezni, a csuklójuk mindig vékony, ékszereik rézből legyenek, előttük szenes víz. Az arcuk maradjon rezzenéstelen, hogy sűrűn vágyakoznak, csak akkor derülhet ki, ha egymás bokáján felejtik a kezüket. A nyelvet ne ismerjék jól, az információátadás mindig csak két test között jöhessen létre: szemmel, tenyérrel, vállal. Legyen háttérzaj, lehetőleg állatok hangja vagy vízcsobogás, ritkán a tenger.

A világos szeműekről azt mondják, hajlamosak a gyengénlátásra és gyakran megesik, hogy nem mondanak igazat. Szürkületkor nehezen szokik hozzá a szemem a fényviszonyok változásához. Tapogatom a nyakszirtem, ellenőrzöm a rugalmasságát. Ha otthon hazudnom kell, inkább nem eszem: nálunk a bűntudat fejadagonként szűkös, vajban mérjük és kenyérben. Amikor rólad beszélek, szépítek, addig is kiváltalak a képekkel: keményített gallérok, foszló rongyszőnyegek, vörösre festett kavicsok.

Végül ne maradjon más, csak a hangok, amit látunk, arról eleget beszéltem. Dorombolás és női nyöszörgés összecsenghet, de a szárnyasok legyenek elrekesztve, a tyúkudvarról nem szűrődhet be semmi. A kutyákat eresszék szabadon, csaholjanak. A hátsó kertbe mindig csak egyvalaki mehet ki, a vadakról mindenki tud, de este már nem hozzuk szóba.

Nem látni valamit be, meg, át: magyarázatképpen hivatkozni vakságra.

ALTATÓ RÉMUSZNAK A FARKASOKRÓL

Először az ablakból nézve képzeld el őket:
a szorításuk legyen erős, nyakszirtjük merev.
Hímek általában, de a nőies vonások maradjanak felismerhetőek.
Harapásuk hagyjon nyomot a kulcscsontom környékén,
ne beszéljünk egy nyelvet, ha megcsókolom őket, taszítson az utóíz.

Rémusz neveletlen volt és konok,
az anyját nem ismerte, húgai nélküle játszottak:
amire én tanítom a nőkről, azzal marad.
Öreg már és házsártos, tejet itatok vele, dióval mosok rá.
Lányai születtek, beszédesek és szépek,
nappal egymást szappanozzák a patakon,
éjszakára nem jönnek haza.

Kedves légy velük és gyengéd,
de ne hagyd, hogy megcsaljanak.
Amit én ígértem nekik,
az fog téged is megvédeni.
Maradjunk csendben, mikor érkeznek.
Kezedet tartsd az asztalon,
a combom nem látszódhat ki az ing alól.

Amire lehunyná szemét, felverik a kutyák.
Estére kiengedem őket.
A szabadság szűkös: a nyikorgó kapu,
a kavicsos mellékút, a diófák közti háromszög,
a tyúkudvar éjszakai dongása.
Minden tetten ért róka kivált egy árulást.

Nevettesd meg őket. Beszélj szépen,
tölts tejet vagy likőrt.
A szőrszálakat felseprem,
a viaszosvásznon legyen egy gyertya.
A konyhában égjen ki az izzó,
ne lásd, amikor egymást nyalogatják.

Féltékeny, de nem kér belőlem.
Amikor ketten maradtunk,
esténként cukrot pergeltem konyakba,
hogy könnyebb legyen a hallgatás.

Ha elmennek, ne haragudj rájuk,
csaholnak a kutyák, és te is folyton nagyot mondasz.
Olcsó trükk a csont és a szenes víz,
megvetem az ágyakat,
menjünk aludni.

MALVINA A HEGYEKBE KÖLTÖZÖTT

Mire sikeresen elfelejtett mindent,
meglátta az első kék gólyát.
Kék vagy fekete,
Malvinának mindegy,
hímzett zsebkendőbe köpködte
a magokat a meggykompótból.

Néhanapján irigylem Malvinát,
őszes, vastag szálú haját, rugalmas testét,
hogy az undort és az éhséget nem ismerte,
ha ismerte volna,
valószínűleg gyakran össze is keveri őket.

Amikor először látom, alig magasabb nálam.
Apró fogaival főtt csirkenyakat rág,
udvarias, de figyelmetlen,
székkel kínál, majd folytatja az ebédet.

Malvina nem azért költözött a hegyekbe,
mert menekülni vágyott.
Elvonulása nem felszabadító,
nem is rejtőzködés.
A felejtést sem önszántából gyakorolta.
Ami maradt végül: a csúcsok nevei
meg néhány feleslegesnek hitt információ
a költözőmadarakról – nem volt nehéz hát belátni,
hogy hova is tovább innen.

P. NAGY ISTVÁN

TENGERREL, TENGER NÉLKÜL

akkoriban úgy tűnt, megbonthatatlan
a dolgok rendje, minden évben menetrend-
szerűen érkezik a nyár.

és ha nyár, akkor tenger.
távoli és elérhetetlen, csak a meddő
ábrándozás perceiben próbáltad olykor
magad elé varázsolni.
de képzeletednek nem volt fogódzója, nem volt
magaslati pont, ahonnan megkísérelhetné áttekinteni
a nagy kiterjedésű víztömeget, nem volt
kifutópálya, amely mozgását felgyorsíthatná, így hát
csupán nyugtáztad a tényt, hogy a tenger
van, kéklően tiszta, vize enyhén sós ízű, és
a kiválasztottak számára nyaranta az imádat tárgyává válik.

nem rajtad múlott, hogy aztán
a tanévzárást követően egy szervezett
osztálykirándulás alkalmával mégiscsak eljutottál
a tengerre. az egyhetes nyaralás ideje alatt
végig euforikus hangulatban voltál,
nem tudtál betelni a háborítatlan
vízfelület látványával. hihetetlennek tűnt,
hogy partközelben lelátni a fenékre,
közelről megfigyelheted a rajokban úszó
halakat, a simára csiszolódott kavicsokat,
a buja, harsogóan zöld aljnövényzetet.
az sem zavart, hogy az öblöt övező hegyek
elfogják a kilátást, mert számodra a tenger parttalannak,
fokozhatatlan kiterjedésűnek tűnt.

tíz év elmúltával láthattad újra.
és ismét nem csak rajtad múlott, mint
ahogy az sem, hogy azóta minden évben ellátogathatsz
arra a parányi szigetre, amelyet már-már a magadénak
érzel. a szigetem, mondod, de nem a tulajdonára
büszke ember gőgjével, és nem a birtoklásvágy
okán, inkább a hozzá fűződő meghitt viszonyodat
fejezve ki, becéző és óvó gyöngédséggel ejtve
a szót, szigetecském, mondogatod, szigetecském,
és a hegy oldalában, a kamasz ciprusok
árnyékában megbúvó nyári lakot is
valamiképpen a magadénak érzed, mesebeli kis
házikómnak nevezed.

a hegyoldalba nem ér el hozzád a fürdőzők ricsajozása,
de ha közel hajolsz a talajhoz, meghallod
a bogárzajt, a hangyát, ahogy a fűszálak között neszez.
érik a füge, méze kicsordul, kabóca a sziklarésben,
cirregése zsolozsma. terebélyes, elnehezült
olajfák hallgatnak a déli verőfényben, a búcsúzó
nyár hevében olyanok, mintha térdepelnének.
idelátszik a sziget déli csücske, a sodródó, kék hullámokat
huhogó szél becézi.
az indázó emlék visszamenőleg pontatlannak
tűnik, nem lehet tetten érni a pillanatot.
a szigetlakók – feketébe bugyolált anyókák,
roggyant térdű öregek, a bibliai patriarchák ősz
szakállával az állukon – ott várakoznak a kikötőben,
a befutó hajót lesik.
téblábolsz a holmiddal, álmosan,
kiéhezve. kora délután nehéz és sűrű a levegő,
a gyapjas fellegek megszűrik a fényt, amely a szemedbe zuhog.
nem tudsz örülni a megérkezésnek,
nem érzel meghatottságot, inkább visszakívánod a távoli,

elhagyott helyeket, a kék helyett a fehéret szeretnéd,
a só zamata helyett az emlékeidben őrzött édeset.
nem, nem a birtoklás vágyával érkeztél ide: azzal,
ami a tiéd. számodra a sziget nem csupán menedék,
szanatórium, holott kik ide jönnek
– habaréknyelven beszélő turisták, csellengő idegenek –,
páciensek.

az odaút szél- és tengerzúgáson
át vezet. a sziget kívül van az időn, vagy
legalábbis az időn kívül létezik. egyedül van.
s a végleges egyedüllét állapotában, lecsupaszodva,
elzárva a világtól, időtlen. emberek
zarándokolnak hozzá,
pihenésre van szükségük. gyógyulni szeretnének.
minden menekülés önáltatás.

a színhely változik, figyeled
a színátrendezést, a fénytől és víztől meghasadt kövek
között fokozatos átlényegülésed nem tekinted
véglegesnek. a napsütést élvező gyík mozdulatlan,
dermedten hever az idevezető ösvény
átforrósodott kőpadkáján. az állandóság megtestesítője,
az időtlenségé. egy véletlen mozdulatodtól
megriadva eltűnik a mélyedésben.

az idő múlásával
azzá leszel,
aki voltál.
az idő múlásával
sohasem leszel azzá,
aki voltál.
vagy, aki vagy.
tengerrel,
tenger nélkül.

FILIP TAMÁS

FÜST A VÍZ FELETT

Robinson és Péntek hosszú hétvégére készül.
Nem mennek sehova, eleve nem otthon vannak.
Nem kémlelik az örök vizet sem, ha
eljön az idő, úgyis megpillantják a vitorlát,
meghallják az ágyúdörgést, mely után
leeresztik értük a mentőcsónakot.

Ide jól jönne pár sor Babits vagy Füst
vagy egy apokrif Biblia kitépett lapja a
cetről, mely nem öklendi ki Jónást, hanem
megemészti lassan, és mert az Úr hiába várja
prófétáját, dühében elpusztítja a Várost,
mit éppen Jónás ellenére akart megmenteni.

EGY KŐ

(Takács Zsuzsa olvasása közben)

Nem tudom, hogyan kelünk át,
kompunk hogyan talál rést
a hajóktól zsúfolt Szuezi-csatornán,
El fogunk tévedni, mondja a kapitány.
Hogyan is bízhatnám magam rá?
Ne kelljen átkelnem, azt szeretném,
vagy ha mégis, a túloldal Velence
legyen, csak ne ez.
A napszak mi volt?
Szemkáprázató fényre emlékszem,
de mégis a Hold sötét oldala
nézett le ránk, mint egy kő, mellyel
ajtaját támasztja ki egy öregember,
s az ajtó örökre nyitva marad,
mert nincs ereje, hogy odébb tolja,
amikor be akarja csukni.

ANNIE ERNAUX OLVASÁSA KÖZBEN

Talán felnőni, igen.
Ahogy a szív nagyobbodik,
feszül, magába zár, s egyszer
csak kienged magából annyi
meg nem élt életet.
Látod, hogy milyen gazdag
a leszedetlen termés,
nem érik be, hiába lesz
nyaradnak megannyi fénye.
És más se tud mit kezdeni vele,
nem költhetjük el a másik
ember eldobott millióit.

AZ ÜRES FÜZET

Ismerlek téged, jobban, mint te önmagadat.
Nem kell tudnod, ki állított az ajtód elé.
Nézd, tetteid írom ebbe a füzetbe, de
még egyetlen tollvonás sincs benne, mert
nincs mit írnom, te semmit nem csinálsz.

Fogságot teremtő képzeletben élsz,
tökéletesítetted a magányt, de ne félj,
kitalálok neked egy életet, melyben vannak
kalandok, színek és rohanás, leírom egy
papírra, becsúsztatom a küszöböd fölötti
parányi résbe, és ha elfogadod, a tiéd lehet.

Úgy teszek majd, mintha nem venném
észre, amikor végre elhagyod a lakást.
Én maradok a helyemen, mintha figyelnélek
tovább. De ezt a verset nem olvashatod,
pedig neked szól, mert ez a vers csak
a fejemben létezik, és ahogy téged én,
engem is csak kitalált valaki.

BIRÓ ZSOMBOR AURÉL

EGY MEREVEDÉS TÖRTÉNETE

Soha nem értettem azokat az embereket, akik meg akarnak változni. Nem bírtam felfogni, miért gondolják, hogy más bőrében könnyebb az élet, hogy azt a testet sikerül majd szépnek látni, hogy azokkal a gondolatokkal nem kell végigizzadni anynyi éjszakát. És igen, talán le is néztem őket egy kicsit, a feketeöves ábrándozókat, az irreális fantáziálgatás nagymestereit, akik képesek voltak egy-egy sör mellett, támogató barátok gyűrűjében órákig képzelegni arról, hogy milyenek lennének, ha lehetnének másmilyenek. Délibábkergetés, legyintettem rájuk, nem jutott el az agyamig a felismerés, hogy amikor valaki terveket szöveget az átalakulásról, akkor nem egy másik élet vélt tökéletessége vonzza, csak a sajátjából szeretne kiszabadulni végre, azt nem bírja tovább elviselni egyetlen percig se.

Mert hát vannak az ember életében olyan telek, amik soha nem akarnak véget érni. Alattomosan bekúszik a hideg a mindennapokba, és te nem tudsz mit tenni, feltekered maxra a fűtést, magadra húzod a takarót, aztán hallgatod az ütemtelen kattogást, ahogy kitágul a hőtől a konvektor fémteste, miközben arra gondolsz, hogy igen, hát akkor most ez van, de nem baj, nem lehet feladni, bassza meg a kurva élet, megyünk tovább egyedül, előre, előre, előre. Csak hát hiába minden elhatározás, végül mégis úgy alakul, hogy hátra lesz abból az előréből, vagy leginkább semerre, egy helyben toporogsz novembertől márciusig, és esténként már annak is örülsz, hogy ma se kötötted föl magad, ez a legnagyobb eredmény, amit ebben az állapotodban képes vagy elérni, többet most tőled ne várjon el senki. Nem jársz be az óráidra, nem keresel munkát, még a szokásos péntek esti sörözéseket is lemondogatod, hiába zaklatnak a szaktársak, láttamon hagyod az üzeneteiket, és eszed magadat szép csendben. Belecsomósodsz az önsajnálatba, addig erjeszted a gyomrodban a megbántottságot, amíg macsópáncéllá kérgesedik rajtad a férfibánat, de az igazán szomorú epizódok csak ezután következnek, azok az éjszakák, amikor sétálni indulsz, mert már összenyomnak a falak, de végül a saját hányásodban ébredsz, vagy egy idegen ember ágyában, akinek kétségbeesetten próbálod visszaidézni a nevét, mialatt ő kávét főz neked. Pedig amúgy semmi kedved egy ilyen posztszakítós, kúrogatós fázishoz, erekciód sincsen hetek óta, de a kudarctól jobban félsz, mint a magas vérnyomástól, úgyhogy mindig hordasz magadnál egyet abból a ginzeng-kivonatos, félillegális kamuviagrából. Valami bizarr, kigyúrt felsőtestű lény vigyorog a tabletta dobozán, se nem bika, se nem ember, a kettő közt lehet valahol, és te is pont ennyire torznak érzed magad reggelente, kivéve, ha nem egyedül ébredsz, olyankor legalább néhány órára mintha megint férfi lennél. Már nem a nyögvenyelősen összehozott kötelességdugástól, abban nincs különösebb élvezet, az elégedettség akkor jön meg, amikor másnap rád ír a csaj, és te végre válasz nélkül hagyhatod az üzenetét.

Szóval azon a télen megváltoztam. Új ember lettem, új érzésekkel és gondolatokkal, és be kellett látnom, hogy ezt az eddig ismeretlen valakit nem érdeklik a

hibátlan nők. Hidegen hagytak a tíz per tízes csajok, akik pontosan tudták, hogy az asztalnál mindenki őket akarja, a feszes, összerakott, megcsinált testek, a titokzatoskodó pillantások, amik azt üzenték, hogy gyere, küzdj meg értem, és akkor majd talán. Pedig azelőtt mindig a leghercegnőbb hercegnőkre hajtottam, sportot űztem belőle, hogy a saját szintem fölé lövök, mert jó hatással volt rám az esélytelenek nyugalma, igazából csak az tudta kihozni belőlem a legmagasabb fordulatszámot, ha lehetetlennek tűnt a hódítás. Aztán egyszer csak azt vettem észre, hogy ha nincs egy női testen valami, amitől legalább egy kicsit undorodni lehet, akkor a kisujjamat se vagyok hajlandó megmozdítani érte. Bő ruhák mögé rejtett evészavarok, elkapart pattanások soha be nem gyógyuló hegei, laza konttyal álcázott kopaszfoltok vagy legalább egy kis narancsbőr, ennyi minimum kellett, hogy ne érezzem magam kevésnek. Mert hát én se voltam aranyérmes formában, mi tagadás, kissé elfogyott alólam a testem, a nagy önmarcangolásban nem maradt rajtam egy deka zsír se, és úgy is éreztem magam, mintha a koszos, szanaszét szakadt tornacipőm lennék, amit csak azért nem dobtam ki, mert ahhoz előbb el kellett volna vánszorogni a plázába egy másikért, még szerencse, hogy tele volt a város olyan szerencsétlenekkel, akik viszont lábtörlőnek érezték magukat, és szinte könyörögtek, hogy minél többen rájuk lépjenek. Jól bele is töröltem a talpamat mindegyikbe, pedig tudtam, egyszer ezért a néhány hónapért még súlyosan fogok fizetni, de nem érdekelt a jövő, nem érintett meg mások fájdalma, lefoglalt a saját nyomorom, és kellettek ezek az elesett nők, szükségem volt rájuk, hogy életben maradjak.

Ötven lehetett, ötvenöt. A vécéből jött kifelé, a stroboszkópos villódzásban olyan volt, mintha úszna felém a sötétben, méregzöld, combközépig érő ruha, alatta fekete harisnya, és akkora mellek, hogy le se tudta volna tagadni a szilikont. A szája épp csak annyira volt feltöltve, hogy a rutintalanabbak észre se vegyék, a hasa is teljesen laposnak tűnt, túl perfekt, erre gondoltam, amikor megpillantottam, és nem is mentem volna utána, ha nem veszem észre a combján azt a lifegő ragtapaszt meg a vöröslő, gennyes pattanást, amit rejtegetni próbált. Valami céges csapatépítőről jöhetett át a szórakozóhelyre a munkatársaival, orrfacsaró nagyvállalatszaga volt az egész társaságnak, öltönyös, slim fit nadrágos férfiak poénjain nevetgélt, és bele-belekortyolt a csajosabbnál csajosabb, ötvenes tyúkok koktéljaiba. Mire kikértem a sörömet, már engem nézett, és láttam rajta, pontosan tudja, hogy igazából az előző Sopronimat sem ittam meg, csak letettem valahova félig üresen, hogy ideállhassak mellé. Rányomtam a kártyám a terminálra, csak ekkor viszonoztam a tekintetét röviden, és indultam is ki az utcára. Alig szívtam kettőt a cigimből, már gyújtó után kotorászott néhány méterre tőlem, biztos voltam benne, hogy van nála, és abban is, hogy mindjárt kérni fog egyet, *kifogyott,* hazudtam, amikor tényleg odajött. Közel hajoltam hozzá, egymás szemébe néztünk, miközben adtam neki paraszttüzet, ismerős volt valahonnan ez a parfüm, aztán hirtelen bevillant, anyám illatát érzem.

Amúgy te hány éves vagy, lihegte, miközben a nyelvemet harapdálta, és a lábával becsukta maga mögött a bejárati ajtót. *Személyit ne mutassak***,** kérdeztem vissza, de azért lehazudtam a huszonnégyből ötöt, hadd örüljön. Meg is állt a keze egy pillanatra az arcomon, *azta,* ennyit bírt kinyögni, *akkor azért nem veszel új cipőt, mert nincs rá pénzed, mi?* A saját szorongását próbálhatta elütni ezzel a humortalan vicceskedéssel, de én nem akartam megkönnyíteni a dolgát, legyen csak zavarban önmagától, gondoltam, és benyúltam inkább a bugyijába, ez viszont már sok volt neki, *a hűtőben van egy bor, ha kérsz,* mondta, mielőtt befordult a mosdóba, *én most bemegyek ide átgondolni, hogy mit fogok hazudni neked, ha megkérdezed,*

melyik évszázadban születtem. Megvártam, amíg becsukja a fürdő ajtaját, csak azután néztem körbe. Egyedül élt, rögtön láttam, és azt is, hogy nincsen gondja a pénzzel, pont így képzeltem el egy kapuzárási pánikos, karrierista nő lakását, aki már ezerszer megbánta, hogy annak idején nem szakított időt a komolyabb csávókra, kényszeres takarítórohamok a steril nappaliban, világos funkcióval ellátott tárgyak, ikeás bútorokból áradó otthontalanság. Egy hirtelen ötlettől vezérelve bevilágítottam a telefonommal a kanapé párnája és ülése közti résbe, tudtam, ez az a hely, ahová egy-egy szenvedélyesebb vetkőztetés során el tudnak tűnni bizonyos ruhadarabok, de azért egy kicsit meglepődtem, hogy tényleg volt ott egy gyűrött, fekete alsónadrág. M-es méret a H&M-ből, rajta félbevágott, pinára hasonlító eprek, hát ez sem egy negyvenes családapáé, bólintottam elégedetten, és már állt is a farkam a gondolatra, hogy ez a nő most azt hiszi, én vagyok a következő fogás a fiatal fiúk menüsoron.

Beleharaptam a combjába, lerántottam a mellkasáról a ruhát, elszorítottam a torkát. Azt akartam, hogy ne csak durva legyek, hanem lehessen érezni a szándékot is a durvaságomban, úgy nyúltam a testéhez, ahogy értéktelen tárgyakhoz szokás, és ő nem szólt rám, talán élvezte is, csak akkor kiáltott fel, amikor a hajánál fogva fordítottam hasra az ágyon, de még ez az apró sikoltás is olyan volt, mintha nem is belőle jött volna, valami régi rutin lehetett, egy bizonytalan, berögződött reflex, hogy a férfiak ilyenkor ezt akarják hallani. Belenyomtam a fejét a párnába, és a fogammal kezdtem el leszedni a melltartóját, begyakorolt mozdulat, ezerszer csináltam ilyet, nem értettem, most miért nem megy, de akárhogy erőlködtem, csak nem akart kiakadni az a kurva csat. Legalább fél percen át kínlódtam vele, pedig ha beismerem a kudarcot, talán megmenekülhettem volna önmagam elől, csak hát ragaszkodtam a férfiasságomhoz, és pont ezért lökött vissza a kisfiúságba az a halk, félig elfojtott kuncogás. *Nem kell ez a macsózás, nyuszika,* mondta, azzal letolt magáról, *a jó szex nem erről szól, csak te ezt még nem tudod*. Egyetlen mozdulattal lekapta magáról a melltartót, és már nyúlt is az övemért.

Nem értettem, mi történik velem, a bikás tabletta még soha nem hagyott cserben. Becsuktam a szemem, és próbáltam felidézni az előző esti pornót, de csak a mentegetőzős reflexmondatok pörögtek a fejemben, nem a te hibád, szokott ilyen lenni, biztos túl sokat ittam. De mielőtt belekezdhettem volna a magyarázkodásba, megérintette az arcomat, *édesem, ne görcsölj*, suttogta a fülembe, *a test kábé soha nem úgy működik, ahogy az ember akarja, ezt jobb, ha elhiszed nekem*. Gyengéden hátratolt a párnára, *meg hát amúgy is,* tette hozzá, miközben félig már a szájában voltam, *ha rögtön feláll, az nem is az én érdemem, abban akkor hol a kihívás, hm?* Jól bánt a nyelvével, a kezét is ügyesen használta, a merevedésem nem jött vissza mégse, pedig mindennél jobban vágytam rá, hogy teljesíteni tudjak, de a testem bemondta az unalmast, és egyre biztosabb voltam benne, hogy nem is fogok már életre kelni, ez a sajnálkozó, megértő törődés nekem nem segít, én nem akartam az a férfi lenni, akit szánalomból nagy nehezen félkeményre szopnak. Pedig csinálta tisztességesen, nem hagyta abba egyetlen pillanatra se, mintha tényleg nem zavarná ez a közös kudarc, de azért idővel éreztem, hogy beszivárog a mozdulataiba egy kis türelmetlenség, hiába a töméntelen empátia, azért ő is tudta, minél tovább maradok lankadt a szájában, annál jobban rákenődik a kettőnk veresége, a végén már nem is az én férfiasságomról fog szólni, hogy nem bírok férfi lenni, az ő nőisége semmisül majd meg. Amikor benyúlt a combom alá, abban is volt egy kis kétségbeesett sietség, remegő kézzel kereste a segglyukamat, és

úgy kezdte masszírozni a záróizmot, hogy rögtön értettem, ez az utolsó dobásunk, vagy most lesz erekcióm, vagy soha.

Aztán felnyúlt. Összerándult a lábam a fájdalomtól, de azonnal kemény lett a farkam, zihálva vett ki a szájából, és nyomott le rögtön maga alá, csorgott a nyál az állán. Kapkodva ült az ölembe, de én megfogtam a derekát, *várjál már, hát a gumi,* mondtam, és engem is meglepett, milyen vékony a hangom. Talán meg se hallotta, ezzel nyugtattam magam, mert nem felelt, csak odahúzta a kezemet a mellére, és becsukta a szemét. Először nem értettem, miért nem hajlandó rám nézni, aztán lepillantottam a szeméremdombjára, és rájöttem, hogy nem az én testem taszítja, csak az arcomat nem akarta látni, hogy mi lesz rajta, amikor észreveszem azt a hosszú, egyenes vágást a szeméremdombja felett. Sötétebb volt a heg, mint körülötte a bőr, nem tűnt túl frissnek, de azért olyan nagyon régi se lehetett, láttam magam előtt a gumikesztyűs, vegyszerszagú férfikezeket, amik összevarrták. Megigézve bámultam a keskeny forradást, nem bírtam levenni róla a tekintetem, pedig már minden porcikám menekülni akart, zsigerből jött a viszolygás, de nem tudtam eldönteni, hogy tőle undorodom, vagy magamtól, amiért nem bírom őt megkívánni. Egyre gyorsabban mozgott rajtam, hát inkább becsuktam én is a szemem, és hirtelen olyan volt, mintha kívülről látnám magamat, a szoba sarkából ezt a vézna, sápadt fiútestet, ahogy tehetetlenül hever az ágyon. Még a hangom is úgy szólt, távolról, félénken, hogy először azt hittem, nem is én kezdek beszélni, *várjál már, tényleg, légyszi,* nyögte ez az idegen, és ezt végre meghallotta a nő is, de nem nyitotta ki a szemét, csak odacsúsztatta az ujját a számra, *nem kell óvszer, nyugi,* mondta halkan, *nem baj, ha belém élvezel.*

Amikor végzett velem, rám borult a teste. Csak egy pillanatig engedte meg magának a gyengeséget, már fordult is le rólam, mintha lopáson kapták volna, olyan gyorsan sietett a mosdóba, azt viszont nem bírta megállni, hogy az ajtóból visszapillantson. A kezét a lába közt tartotta, oda csorogjak inkább, ne a szőnyegre, így nézett félve, bizonytalanul, és tele volt a szeme szégyennel, de az is lehet, hogy csak a saját szégyenemet képzeltem oda a tekintetébe. Aztán kiment, és én mozdulatlanul hallgattam, ahogy pisil. Nem jött vissza rögtön, adott még egy kis időt, hogy meglógjak, és szinte meglepődött, amikor ott talált az ágyban, óvatosan feküdt be mellém, nem mondott semmit, a tekintetemet is kerülte, még a kezét is úgy csúsztatta rá a mellkasomra, mintha nem tudná eldönteni, vajon hozzám érhet-e. Az arcát néztem az utcáról beeső, sárgás fényben, miközben megszorítottam a csuklóját, most, hogy lemosta magáról a sminket, sokkal idősebbnek tűnt, és valahogy egyszerre mégis nagyon szépnek, *itt alszol, ugye,* kérdezte olyan hangon, mintha azt akarná, hogy most azonnal menjek haza, de egy kicsit azért azt is, hogy maradjak itt vele örökre. Nem feleltem, csak pislogtam egyet bólintás helyett, és ahogy odahúzott magához, valamiért azt képzeltem, ha bekapnám a mellét, biztosan tejízt éreznék a nyelvemen.

FOTÓZ